

Trendy ve vývoji a zkoušení odrůd hlavních polních plodin

Tomáš Mezlík, Národní odrůdový úřad

Národní odrůdový úřad

- **Registrace odrůd**

Základní předpoklad uznávání a uvádění do oběhu rozmnožovacího materiálu odrůd a zárukou vhodnosti odrůd pro půdně-klimatické podmínky ČR,

- zkoušky užitné hodnoty (zemědělské druhy)
- zkoušky odlišnosti, uniformity a stálosti

- **Doporučování odrůd**

U hospodářsky významných zemědělských plodin usnadňuje výběr vhodné odrůdy pro zvolený účel a dané půdně-klimatické podmínky

- zkoušky užitné hodnoty u registrovaných odrůd vybraných plodin

- **Ochrana práv k odrůdám**

Forma ochrany duševního vlastnictví, držitel ochranných práv má výlučné právo k využívání chráněné odrůdy

- Národní odrůdová práva - v České republice podle zákona č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám, ve znění pozdějších předpisů.
- Odrůdová práva Společenství - na území všech členských států dle nařízení Rady (ES) 2100/94, o odrůdových právech Společenství, v platném znění.
- zkoušky odlišnosti, uniformity a stálosti

Registrace odrůd

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Žádosti přijaté	467	514	536	613	482	530	529	491	538	620	573	580	648	636	641	601	658	600
Zemědělské druhy	429	444	478	561	414	500	481	468	494	561	517	524	545	505	564	523	537	491
Zeleninové druhy	32	65	54	51	55	30	33	18	33	49	45	53	100	126	74	75	115	106
Ovocné druhy	4	5	4	1	12	-	15	4	11	10	9	3	3	5	3	3	6	3
Okrasné druhy	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Léčivé a aromatické rostliny	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Žádosti vzaté zpět	393	210	384	385	350	415	301	282	306	487	317	368	377	481	345	343	457	349
Žádosti zamítnuté	15	5	7	1	4	1	4	4	5	5	2	5	1	3	1	4	3	3

Rozhodnutí o registraci	222	138	218	225	175	200	210	164	160	175	200	185	178	205	238	230	254	208
Zemědělské druhy	131	94	161	151	138	141	156	120	127	140	136	148	142	131	172	142	140	152
Zeleninové druhy	51	20	38	63	32	48	50	39	33	30	39	35	32	64	57	84	111	53
Ovocné druhy	40	23	19	10	5	10	4	5	-	5	24	2	4	10	9	4	3	3
Okrasné druhy	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Léčivé a aromatické rostliny	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zrušení registrace	194	122	54	56	55	23	49	36	30	34	58	34	49	46	82	107	102	51
Uplynutí doby registrace	-	33	1438	137	168	113	102	127	107	87	92	68	327	102	107	86	92	92

Počet odrůd:	PM ke dni 31.12.2022	
registrovaných		3806
Zemědělské druhy		1836
Zeleninové druhy		1184
Ovocné druhy		784
Okrasné druhy		2
Léčivé a aromatické rostliny		0

Počet odrůd:	ke dni 31.12.2022	
v řízení o registraci		1577

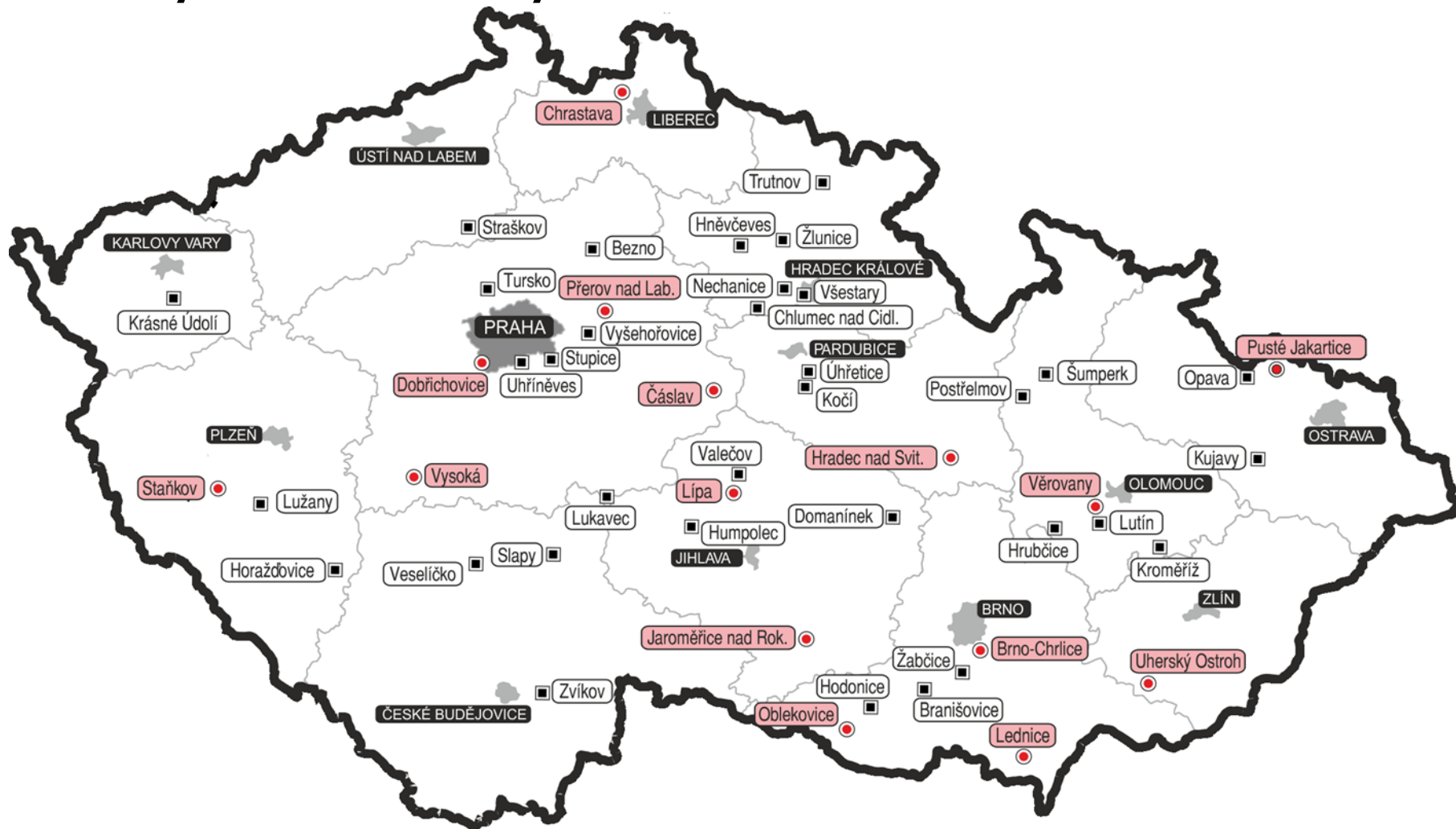

Zkoušky užité hodnoty odrůd

- Výnos
- Odolnost proti škodlivým organismům
- Chování vůči faktorům okolního prostředí
 - Adaptace na různé půdně-klimatické podmínky
 - Abiotické stresy – teplota, voda, výživa...
 - Systémy hospodaření – konvenční, low input, ekologické
- Kvalita
 - pekařská kvalita pšenice, sladovnická kvalita ječmene...

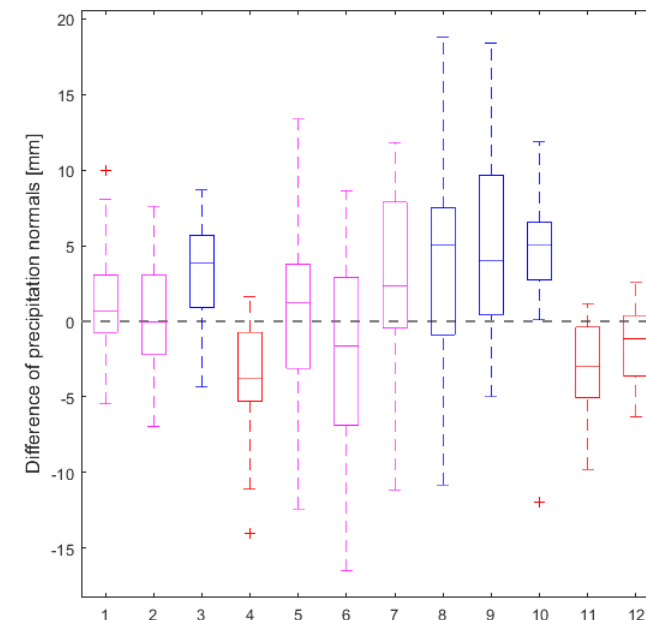
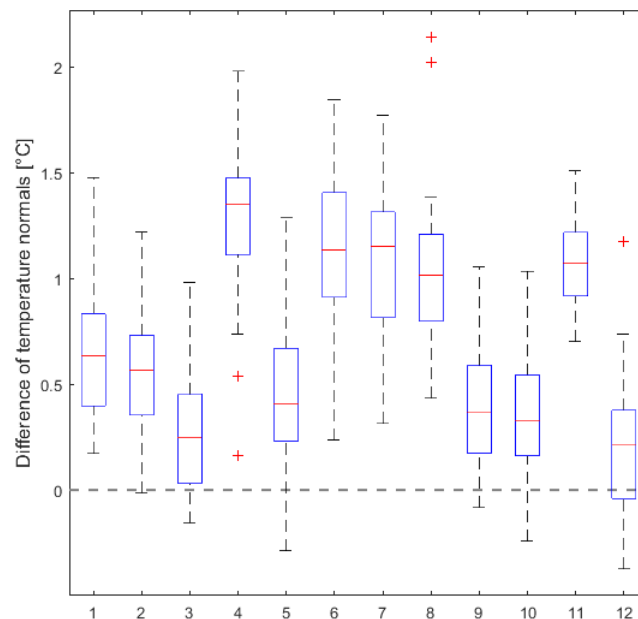
Zkušební lokality užitné hodnoty

Nové výzvy

Klimatická změna

- Teplotní stres
- Sucho

Strategické cíle EU

- Omezení používání a snížení rizika chemických pesticidů
- Omezení používání hnojiv
- Rozvoj ekologického zemědělství (25 % v roce 2030)
- Biodiverzita
- Bezpečnost potravin

Trendy ve vývoji a zkoušení hlavních plodin

- Odrůdy rezistentní, tolerantní vůči abiotickým stresům
- Odrůdy rezistentní, tolerantní vůči biotickým stresům
- Odrůdy vhodné pro ekologickou produkci, low-input systém
- Odrůdy herbicidně tolerantní
- Odrůdy se speciální jakostí
- Odrůdy efektivně využívající dusík

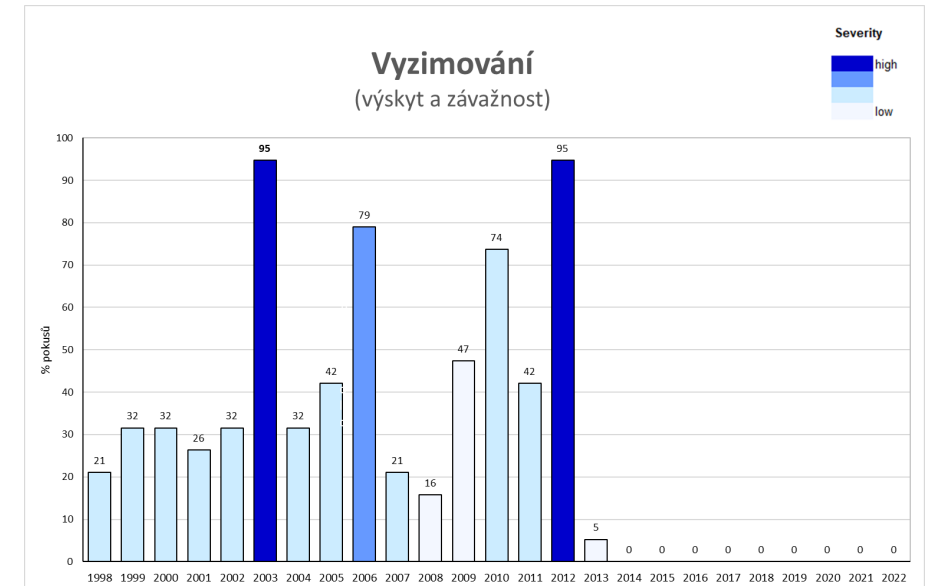
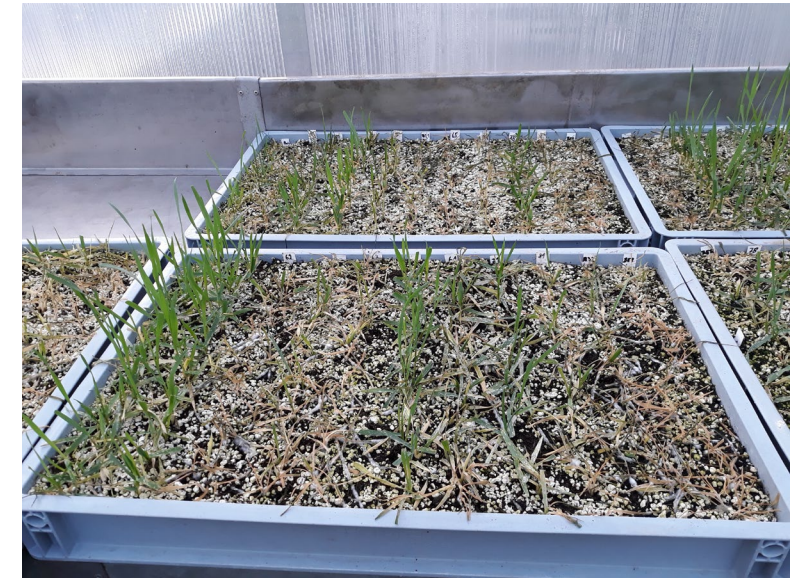
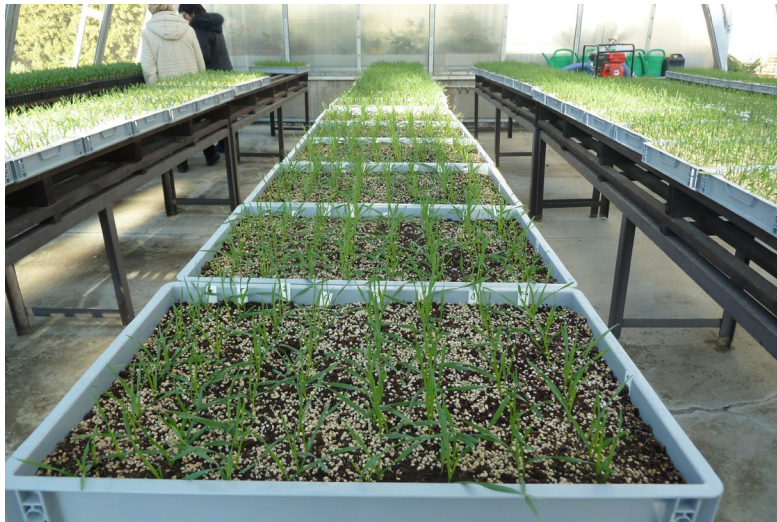

Abiotické stresy - adaptace na různé půdně klimatické podmínky

		Raný sortiment												Základní sortiment																				
Kategorie doporučení	Průměr všech odrůd (t.ha ⁻¹)	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D		D	D	D	D	D	O	PD	D	D	D	D	D	PD	O	PD	D	D	D	D	
Pekařská jakost		E	A	A	A	A	A	A	A	B	B	CK	C		E	E	A	A	A	A	A	A	A	A	B	B	B	B	C	C	CK	C	C	
Odrůda		Julie	Adina	Balitus	Piruet	LG Absalon	Dagmar	Bohemia	RGT Telemark	Hydrock	Steffi	Kalbex	Mercedes	Průměr všech odrůd (t.ha ⁻¹)	Butterfly	Genius	Skif	Crossway	LG Dita	SU Mangold *	Pallas *	Illusion	Asory	Fakir	Turandot	Campesino	KWS Donovan *	Nonstop *	LG Orlice	LG Mondial *	RGT Sacramento	LG Mocca	Hyacinth	Frisky
Výnos zrna (%) neošetřená varianta pěstování:																																		
Kukuřičná	9,03	95	97	92	98	96	91	90	87	100	98	101	94	9,09	89	90	96	96	93	97	97	91	95	93	90	97	100	96	95	100	98	101	98	97
Řepařská Morava	9,72	94	96	93	94	97	93	89	84	101	96	101	94	10,19	88	87	97	100	98	96	97	94	96	91	90	99	100	94	94	102	98	101	101	95
Řepařská Čechy	10,19	89	91	91	92	92	88	88	85	94	89	93	89	10,33	84	85	96	94	92	94	94	91	90	89	87	96	96	93	85	99	96	93	99	90
Bramborářská	8,84	85	87	86	88	91	86	84	80	96	85	90	83	9,51	81	81	90	92	90	90	90	86	90	85	84	92	95	88	84	92	88	88	92	88
Výnos zrna (%) ošetřená varianta pěstování:																																		
Kukuřičná	9,52	99	102	98	100	101	97	94	91	107	101	105	104	9,53	93	95	101	101	99	100	102	97	98	97	96	102	103	100	102	102	104	105	104	100
Řepařská Morava	10,31	101	103	99	100	100	99	93	90	104	102	107	102	10,63	94	91	100	105	100	100	100	98	101	96	94	103	102	98	101	104	102	106	106	98
Řepařská Čechy	11,31	101	102	101	101	100	99	96	92	103	101	103	100	11,21	95	91	102	102	100	100	99	99	98	96	93	104	104	100	100	107	105	105	104	96
Bramborářská	10,20	99	101	100	101	103	99	97	91	109	100	104	98	10,76	93	91	101	102	100	101	101	97	101	96	94	104	105	99	101	104	102	104	103	102

Abiotické stresy – vyzimování, mrazuvzdornost

Biotické stresy

- Odrůdy rezistentní, tolerantní vůči biotickým stresům

Cerkosporová listová skvrnitost řepy

BYDV ječmene

Žlutá rzivost pšenice

Způsoby hospodaření – ekologické zemědělství

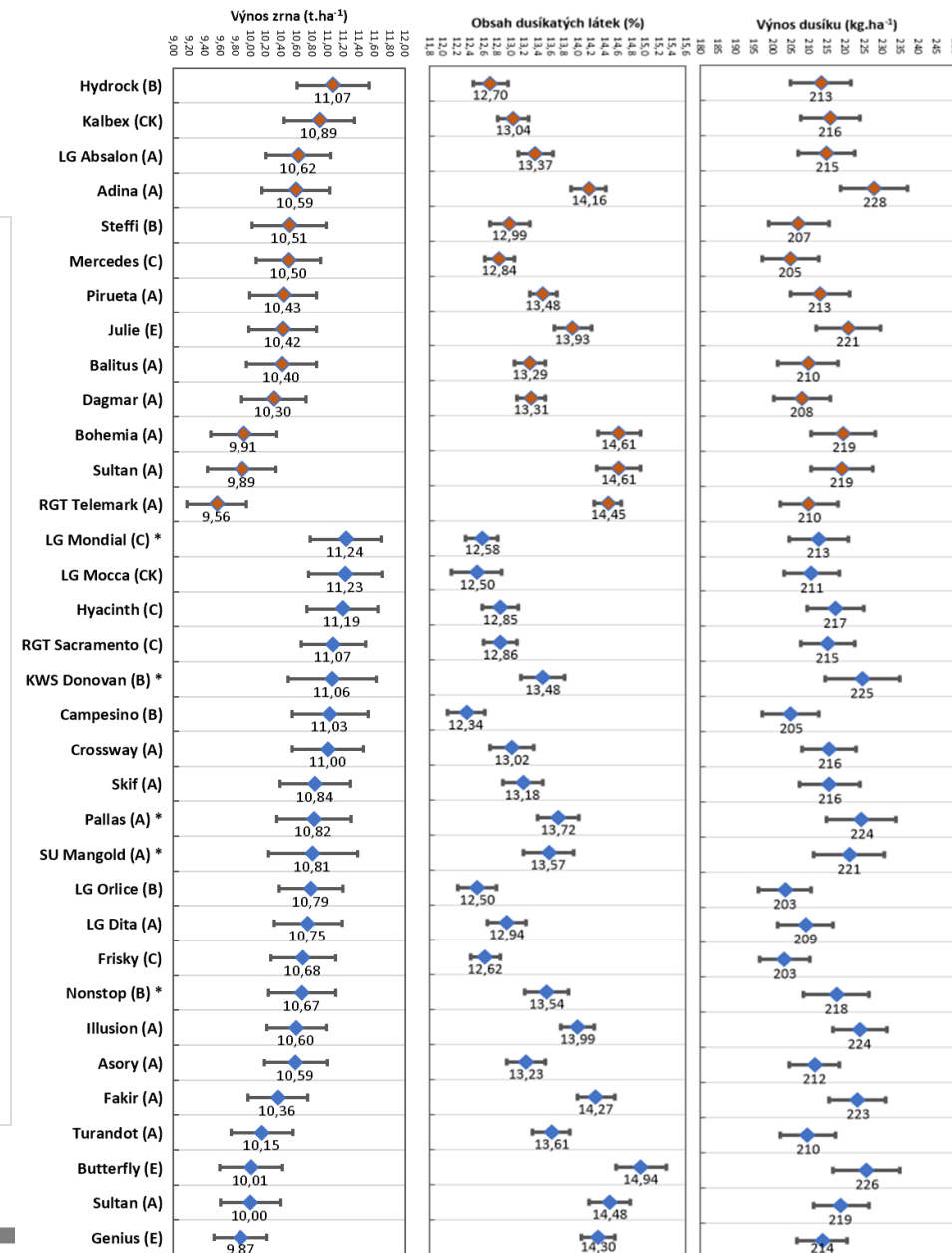
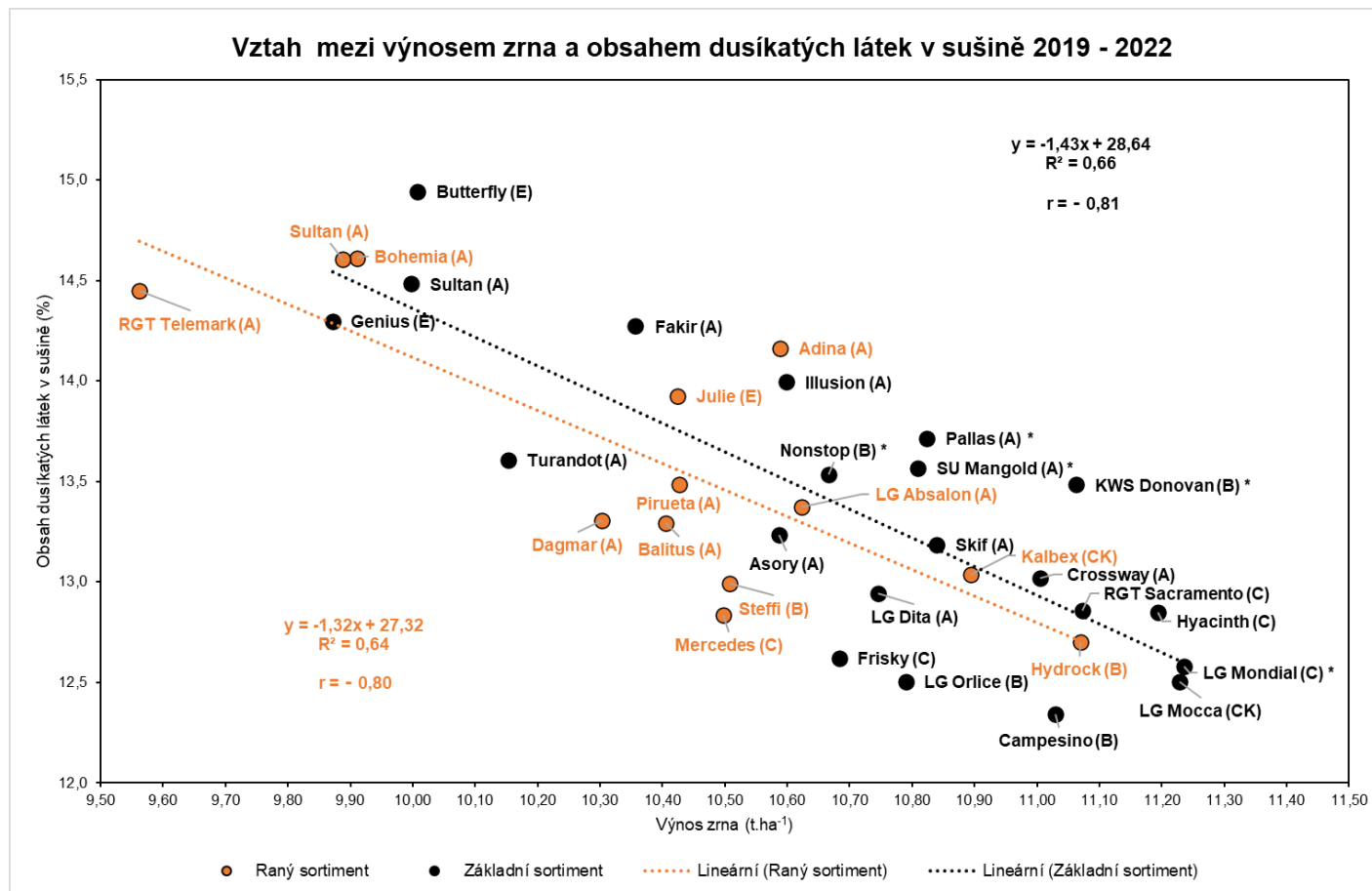
- Zkoušení v různých režimech - konvenční, low input, ekologický

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2018/848 o ekologické produkci a označování ekologických produktů

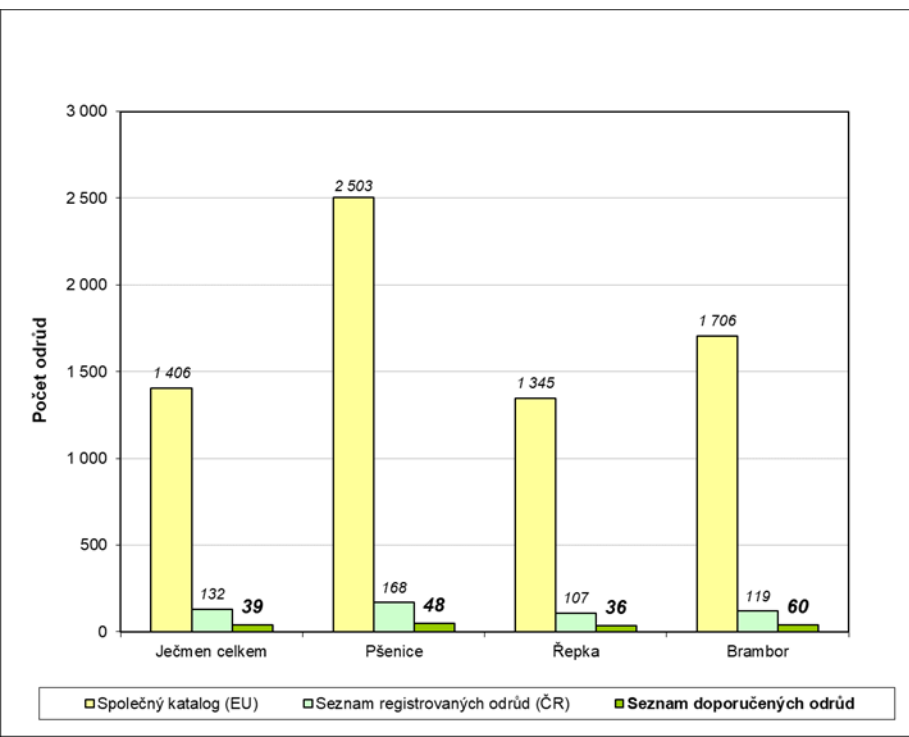
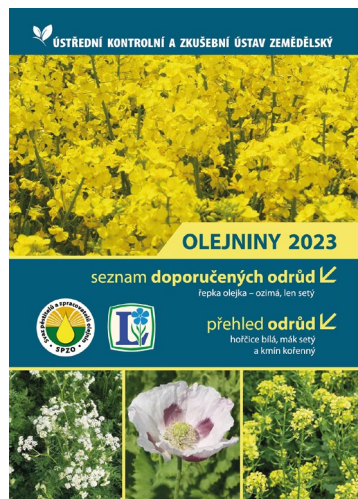
- **ekologickou odrůdou vhodnou pro ekologickou produkci** odrůda, která splňuje tyto podmínky:
 - a) je pro ni charakteristická vysoká míra genetické a fenotypové rozmanitosti mezi jednotlivými reprodukčními jednotkami; a
 - b) je výsledkem ekologických šlechtitelských činností podle přílohy II části I bodu 1.8.4 tohoto nařízení;

Odrůdy efektivně využívající dusík

Informace pro zemědělce

<http://www.ukzuz.cz>

- Předběžné výsledky zkoušek
- Výsledky zkoušek užitné hodnoty
- Přehledy odrůd, Seznamy doporučených odrůd
- Nově registrované odrůdy

KONTAKT

E-mail: tomas.mezlik@ukzuz.cz

Webové stránky: www.ukzuz.cz

Telefon: (+420) 543 548 384

Adresa: Hroznová 63/2, 603 00 Brno

Děkuji za pozornost